

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 302/2026-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], občan Bieloruskej republiky, zastúpeného Advokátska kancelária CIMRÁK s.r.o., Štefánikova 7, Nitra, proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 5Ek/382/2025 z 19. januára 2026 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 2. apríla 2026 domáha vyslovenia porušenia čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základného práva na tlmočníka podľa čl. 47 ods. 4 ústavy uznesením všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť, vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie a priznať mu náhradu trov vzniknutých v konaní pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že proti sťažovateľovi ako povinnému sa na okresnom súde vedie exekučné konanie pre vymoženie 42 000 eur, a to na základe exekučného titulu – notárskej zápisnice N 274/2024, NZ 61408/2024, NCR1s 62393/2024 z 18. decembra 2024 spísanej notárkou JUDr. Veronikou Kalivodovou (ďalej len „exekučný titul“). Sťažovateľ podal na okresnom súde návrh na zastavenie exekúcie podľa § 61k ods. 1 zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“). Dôvodil tým, že ako občan Bieloruskej republiky mal podpísať notársku zápisnicu, ktorej predmetom bolo uznanie dlhu 45 000 eur, ako aj dohoda o splátkach. Prílohou notárskej zápisnice bolo uznanie dlhu spísané v rovnaký deň na rovnakú sumu. Súčasťou notárskej zápisnice bolo aj jeho prehlásenie, že rozumie

slovenskému jazyku slovom aj písmom. Práve túto skutočnosť vo svojom návrhu sťažovateľ poprel a videl v nej zákonný dôvod na zastavenie exekúcie. Podľa jeho názoru mala notárka v súlade s § 41 Notárskeho poriadku postupovať postupom podľa § 53 Notárskeho poriadku, čo sa však nestalo. Keďže neovládal slovenský jazyk na dostatočnej úrovni je zrejmé, že nemohol byť udelený súhlas na vykonateľnosť notárskej zápisnice. Sťažovateľ splácal uvedený dlh ale nebol si vedomý následkov omeškania so splátkami, čo vyplýva z neznalosti slovenského jazyka a odborných legálnych pojmov. Upozornil aj na skutočnosti majúce vplyv na materiálnu vykonateľnosť notárskej zápisnice. Listiny totiž mali preukazovať poskytnutie hotovosti 45 000 eur, čo je v príkrom rozpore s § 4 zákona č. 394/2012 Z. z. o obmedzení platieb v hotovosti v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 394/2012 Z. z.“), ktorý takéto platby zakazuje.

3. Okresný súd návrh sťažovateľa na zastavenie exekúcie uznesením sp. zn. 5Ek/382/2025 z 21. júla 2025 zamietol. Preskúmaním notárskej zápisnice považoval za preukázané, že táto spĺňa formálne, ako aj materiálne náležitosti a je spôsobilým exekučným titulom. Tvrdenie sťažovateľa, že neovláda slovenský jazyk, vyhodnotil ako rozporné s textom notárskej zápisnice, keďže v nej explicitne vyhlásil, že slovenský jazyk ovláda slovom aj písmom, a zároveň potvrdil, že bol osobitne upozornený na dojednané platobné podmienky a porozumel im. Zdôraznil, že notárska zápisnica má povahu verejnej listiny, a teda všetky údaje v nej uvedené sa považujú za pravdivé, pokiaľ sa nepreukáže opak. Sťažovateľ však v danom prípade neunesol dôkazné bremeno a žiadnym spôsobom nepreukázal ním tvrdenú skutočnosť. Ak neovládal slovenský jazyk, nič mu nebránilo túto skutočnosť oznámiť notárovi, ktorý by následne postupoval pri spísaní zápisnice podľa § 53 Notárskeho poriadku. Pred notárom však, naopak, vyhlásil, že slovenčinu ovláda a zápisnicu dobrovoľne podpísal bez toho, aby ho k tomu ktokoľvek nútil; jeho prejav vôle tak bol urobený slobodne, vážne, zrozumiteľne a bol potvrdený notárom ako štátom poverenou osobou. Tvrdenia sťažovateľa vyhodnotil ako účelové s cieľom vyhnúť sa splneniu svojho záväzku. Ani námietke o údajne zakázanej transakcii nepriznal žiadnu relevanciu, pretože táto otázka jednak nepatrí do kompetencie exekučného súdu a jednak porušenie tohto zákazu nespôsobuje neplatnosť právnych úkonov, na základe ktorých sa platba vykonala (§ 5 zákona č. 394/2012 Z. z.).

4. Proti tomuto uzneseniu vydanému vyšším súdnym úradníkom sťažovateľ podal sťažnosť, v ktorej zopakoval svoje výhrady k exekučnému titulu.

5. Sudca okresného súdu sťažnosť sťažovateľa napadnutým uznesením zamietol. Stotožnil sa so záverom vyššieho súdneho úradníka, že exekučný titul spĺňa formálne, ako aj materiálne náležitosti a je spôsobilým exekučným titulom. Obidve námietky sťažovateľa vyhodnotil ako irelevantné a účelové, pričom na obidvoch dôvodoch, resp. skutočnostiach, ktoré tvoria ich základ, sám sťažovateľ aktívne participoval. Sťažovateľ jednak prijal finančné prostriedky v uvedenej sume v hotovosti a jednak pred notárom vyhlásil, že ovláda slovenský jazyk, čo teraz popiera. Okresný súd nad rámec záverov vyššieho súdneho úradníka doplnil zásadu, že nikto sa nemôže dovolávať vlastnej nepoctivosti (*nemo turpitudinem suam allegans auditur*). Ak teda sťažovateľ vyhlásil, že ovláda slovenský jazyk, notár nemal žiaden racionálny dôvod postupovať podľa § 53 Notárskeho poriadku. Dovolávať sa tohto postupu je potom nelogické. Ak by súd pripustil, že sťažovateľ neovládal slovenský jazyk, musel by skonštatovať, že klamal. Sťažovateľ sa však v rámci obrany nebránil tým, že by ho ku klamstvu niekto nútil, ale naopak, zaplatením jednej splátky si bol vedomý svojho dlhu, ktorý bol zakomponovaný do notárskej zápisnice, ako aj svojej povinnosti ho splácať. Odkaz sťažovateľa, že neovládanie jazyka sa nedá dokázať, pretože

ide o dokazovanie negatívnej skutočnosti, okresný súd neakceptoval. Sťažovateľ zdôraznil, že mohol predložiť nejaké dôkazné návrhy na preukázanie opaku, resp. čokoľvek, čo by aspoň rozbehlo dôkazné konanie týkajúce sa jeho ovládania, resp. neovládania. Dôkazne však rezignoval, spoliehajúc sa na negatívnu teóriu, a teda neuniesol dôkazné bremeno. Túto skutočnosť nemôže dokazovať, resp. vyšetrovať *ex officio* exekučný súd.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti znova opakuje svoju argumentáciu. Zdôrazňuje, že notár má povinnosť pribrať tlmočníka, ak je pochybnosť o ovládaní jazyka účastníka, tak aby bola zaistená zákonnosť postupu. Takto sa v danej veci nepostupovalo. Nesúhlasí so závermi okresného súdu a pýta sa, ako mohol klamať, ak podpísal notársku zápisnicu s vyhlásením, ktorému nerozumel. Ak neovláda jazyk, ako mohol vedieť, čo podpisuje. Úplne preto absentuje vôľová zložka a súd až nevhodne zvýrazňuje domnelý zlý úmysel sťažovateľa.

7. V rámci obsahu ústavnej sťažnosti sťažovateľ poukazuje na viaceré rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), napr. Brozicek proti Taliansku (10964/84), v ktorom ESLP uviedol, že je povinnosťou štátu skúmať, či účastník konania dostatočne ovláda jazyk, v ktorom je konanie vedené. Je povinnosťou štátu zabezpečiť tlmočenie (Cuscani proti Spojenému kráľovstvu, 32771/96). A v rozhodnutí Vizgirda proti Slovinsku (59868/08) uviedol, že je daná aktívna povinnosť orgánov overiť jazykovú zdatnosť bez výslovnej žiadosti, základná znalosť nestačí.

8. Okresný súd nepovažoval neovládanie jazyka za preukázané, práve naopak, trval na tom, že ak sťažovateľ podpísal vyhlásenie, tak slovenský jazyk ovláda, inak by musel klamať. Neovládanie jazyka mal sťažovateľ preukázať. Aplikáciu negatívnej teórie sťažovateľ považuje za scestnú a úplne nesprávnu. Na nikom totiž nemožno spravodlivo žiadať, aby preukázal reálnu neexistenciu určitej právnej skutočnosti (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo/81/2010). V exekučnom poriadku je uvedené, že súd, síce výnimočne, ale môže aj bez návrhu vykonať dokazovanie, ktoré strany nenavrhli (§ 201 ods. 3 Exekučného poriadku) a vypočúť osobu, ak jej výpoveď môže mať význam pre rozhodnutie alebo postup súdu v konaní (§ 203 Exekučného poriadku). Ak bol okresný súd toho názoru, že je potrebné vykonať konfrontáciu (výsluch), mohol ju nariadiť a vykonať. Okresný súd takto nepostupoval a procesnú aktivitu v preukazovaní neexistencie právnej skutočnosti ponechal v rozpore s judikatúrou a zákonom na sťažovateľovi. Požiadavka na preukazovanie neexistencie niečoho možno považovať za odňatie spravodlivosti v kontexte rezignácie exekučného súdu na svoje zákonné a ústavné povinnosti.

9. Tým, že súd umožnil exekúciu na podklade notárskej zápisnice spísanej v rozpore so zákonom, keďže sťažovateľ neovládal slovenský jazyk slovom aj písmom, porušil právo sťažovateľa podľa čl. 47 ods. 4 ústavy. Rovnako ide o porušenie čl. 12 ods. 2 ústavy, keďže ide o diskrimináciu na základe jazyka.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

10. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie práv napadnutým uznesením, ktorého závery sťažovateľ považuje za nesprávne. Nesúhlasí s právnym posúdením jeho veci, predostiera vlastný pohľad na vec a od ústavného súdu očakáva prehodnotenie záveru, ku ktorému dospel okresný súd.

11. Na základe doterajšej judikatúry ústavného súdu je potrebné konštatovať, že súčasťou základného práva na súdnu ochranu je aj nútený výkon súdnych a iných rozhodnutí vrátane súdnej exekúcie. Aj vo výkone rozhodnutia alebo v súdnej exekúcii sa musí každému zaručiť prístup k súdnej ochrane, ak splní predpoklady ustanovené zákonom. K naplneniu záruk na prístup k súdnej ochrane v zmysle už uvedeného článku ústavy dochádza až vtedy, keď uplatnené právo je efektívne vykonané. Efektívnosť výkonu tohto základného práva vyžaduje, aby všeobecný súd konal objektívne, vylúčil náhodné alebo svojvoľné uplatnenie zákonných možností na rozhodnutie, a ak prijme konečné rozhodnutie, vychádzal z toho, čo objektívne zistil. Preto pri postupe všeobecných súdov treba dbať na to, aby účastníkom exekučného konania zabezpečili taký prístup k súdnej ochrane v exekučnom konaní, ktorý nie je diskriminačný bez primeraných a objektívne zdôvodniteľných okolností (m. m. III. ÚS 378/2018).

12. Vzhľadom na podstatu argumentácie sťažovateľa je potrebné v úvode pripomenúť, že ústavnému súdu neprislúcha hodnotiť správnosť skutkových záverov či právneho posúdenia veci všeobecnými súdmi, pretože nie je prieskumným súdom, nadriadeným súdom a ani ochrancom zákonnosti. Súdna moc je v Slovenskej republike rozdelená medzi všeobecné súdy a ústavný súd, čo vyplýva aj z vnútornej štruktúry ústavy (siedma hlava má dva oddiely, kde prvý upravuje ústavné súdnictvo a druhý všeobecné súdnictvo). Pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti ústavný súd nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým ako „pánom zákonov“ prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Úloha ústavného súdu pri rozhodovaní o ústavnej sťažnosti pre porušenie základného práva na súdnu ochranu rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, či nie sú arbitrárne alebo svojvoľné s priamym dopadom na niektoré zo základných práv a slobôd (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05).

13. O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

14. Po preskúmaní napadnutého uznesenia ústavný súd konštatuje, že nezistil v dôvodoch napadnutého uznesenia takú skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup okresného súdu nemajúci oporu v právnej úprave relevantnej v danej veci. Rozhodnutie okresného súdu (v spojení s uznesením vyššieho súdneho úradníka), s ktorým sa súd ako s vecne správnym a zákonným stotožnil, obsahuje vyčerpávajúcu interpretáciu relevantných ustanovení exekučného poriadku a Civilného sporového poriadku týkajúcich sa posudzovania návrhu sťažovateľa na zastavenie

exekúcie v kontexte dôvodov zakladajúcich podľa názoru sťažovateľa opodstatnenosť jeho návrhu, s ktorou korešponduje logické a náležité odôvodnenie rozhodnutia prezentované v rámci právnych úvah konajúceho súdu. Tieto právne závery ústavný súd kvalifikuje ako dostačujúce a racionálne, nepopierajúce zmysel a podstatu použitej právnej úpravy, tvoriace tak dostatočnú oporu výroku prijatého rozhodnutia, čo svedčí o jeho ústavnej konformite.

15. Sťažovateľ namietané porušenie svojich práv redukoval na jednu, podľa jeho názoru kľúčovú otázku, ktorá sa týka spornosti okolností spísania a podpísania notárskej zápisnice ako exekučného titulu, konkrétne záveru o ovládaní slovenského jazyka. Už v návrhu na zastavenie exekúcie sa obmedzil iba na popretie tejto okolnosti a od toho odvodzoval dôvod na zastavenie exekúcie. Svoje tvrdenie však nepodporil žiadnymi argumentmi ani dôkazmi, resp. návrhmi na vykonanie dokazovania, a neurobil tak ani v ústavnej sťažnosti. Svoju dôkaznú povinnosť v celom rozsahu presúva na exekučný súd. Pritom je práve povinnosťou sťažovateľa ako povinného uviesť v návrhu na zastavenie exekúcie všetky právne skutočnosti, ktoré sú dôvodom na zastavenie exekúcie, a nesie dôkazné bremeno na ich preukázanie. Právo navrhovať dôkazy má, samozrejme, aj oprávnený. Exekučný súd rozhodne, ktoré z navrhnutých dôkazov vykoná (§ 185 ods. 1 Civilný sporový poriadok).

16. Uvedené je výrazom toho, že na exekučné konanie sa subsidiárne použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku v prípadoch, ak Exekučný poriadok neustanovuje odchýlny postup. K tomu právna teória uvádza, že Civilný sporový poriadok konštruje konanie na princípe kontradiktórnosti a s tým súvisí aj priebeh dokazovania. Dokazovanie v kontradiktórnom spore založenom na prejednávacom princípe (princípe formálnej pravdy) sa vyznačuje tým, že súd pri rozhodovaní vychádza (takmer) výlučne z dôkazov, ktoré mu navrhli strany sporu. Súd tak nemusí nevyhnutne dospieť k úplnému zisteniu „pravdy“ (skutočnému stavu veci). Dôraz sa kladie na procesnú aktivitu strán sporu a s tým súvisí aj obmedzenie dôkaznej iniciatívy súdu a jej presun takmer bezvýhradne na strany sporu. V konaní sa zisťuje skutkový stav veci – formálna pravda. Dokazovanie v exekučnom konaní je však konštruované na čiastočnom odklone od takejto koncepcie, čo súvisí s osobitosťou exekučného konania. Hoci sa v exekučnom konaní zisťuje skutkový stav veci, teda formálna pravda ako v klasickom civilnom sporovom konaní, tak Exekučný poriadok výnimočne pripúšťa, aby boli súdom vykonané aj dôkazy, ktoré účastníci exekučného konania nenavrhli (bližšie pozri *Števček, M., Kotrecová, A., Tomašovič, M., Molnár, P. a kol. Exekučný poriadok. Komentár. 3. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2018. s. 1072.*). Takáto výnimka je povolená v prípade, ak je to nevyhnutne potrebné na zistenie skutkového stavu. Dôvody na jej nevyhnutné použitie okresný súd vzhľadom na obsah spisu a okolnosti danej veci nevzhladol. Dané ustanovenie totiž nemožno chápať tak, že povinnému postačuje poprieť nárok oprávneného s tým, že dokazovanie (hoc aj negatívnej skutočnosti) prenesie výlučne na exekučný súd.

17. Keďže sťažovateľ dôkazne rezignoval, spoliehajúc sa na negatívnu teóriu, rozhodovacia činnosť súdu spočívala výlučne v právnom posúdení a súd rozhodoval výhradne na základe tvrdení účastníkov konania a obsahu spisu, resp. listín, ktoré sú jeho súčasťou. Takýmto postupom a jeho zdôvodnením zo strany okresného súdu niet z ústavnoprávneho hľadiska čo vytknúť, keďže sa opiera o relevantnú právnu úpravu a dostatočne reaguje na výhrady sťažovateľa.

18. Okresný súd sa preto v rámci exekučného konania nedopustil takého výkladu (a aplikácie) ustanovení exekučného poriadku, ktorým by poprel ich podstatu, zmysel a účel a ktorý by predstavoval nepredvídateľnú interpretačnú svojvôľu. Ústavný súd nevidí žiaden priestor na to, aby vstupoval do ústavne udržateľnej interpretácie aplikovanej právnej úpravy či akokoľvek korigoval alebo dopĺňal dôvody rozhodnutia okresného súdu. V tejto súvislosti pripomína, že nie je jeho úlohou „vylepšiť“ odôvodnenie napadnutého rozhodnutia, prípadne upozorniť na zistené pochybenia všeobecného súdu, ak nemajú takú relevanciu, ktorá by mohla spochybniť ústavnú konformitu záverov napadnutého rozhodnutia.

19. Z obsahu spisového materiálu nie je sporné, že sťažovateľ pred notárom pri spisovaní notárskej zápisnice nevyhlásil, že „neovláda jazyk, v ktorom sa vedie konanie“, že bol oboznámený s obsahom notárskej zápisnice v slovenskom jazyku, o ktorom písomne vyhlásil, že mu rozumie slovom a písmom, a jeho následné popieranie tejto skutočnosti až v exekučnom konaní sa javí (aj vzhľadom na postoj sťažovateľa k exekúcii) skôr ako účelové, keď o tlmočníka nežiadal a ani nebolo preukázané, že by notár mal mať pochybnosti o sťažovateľovej znalosti, resp. neznalosti slovenského jazyka. Preto ústavný súd dospel k záveru, že ani porušenie ústavného práva sťažovateľa podľa čl. 47 ods. 4 ústavy preukázané nebolo.

20. Argumenty, ktoré sťažovateľ uviedol vo svojej ústavnej sťažnosti, neumožňujú prijať záver o porušení jeho práv, a preto ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ako zjavne neopodstatnenú.

21. V súvislosti s namietaným porušením princípu rovnosti zakotveným v čl. 12 ods. 2 ústavy ústavný súd poukazuje na svoju konštantnú judikaturu, podľa ktorej „zásady uvedené v čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy v súhrne vyjadrujú podstatu základných práv ako prirodzených práv a zároveň majú aj univerzálny charakter. Sú to ústavné direktívy adresované predovšetkým orgánom pôsobiacim v normotvornej činnosti všetkých stupňov. Vzhľadom na tieto znaky nemôžu byť zásadne priamo aplikovateľné v individuálnych záležitostiach“ (I. ÚS 59/97, m. m. I. ÚS 8/97, PL. ÚS 14/98, II. ÚS 68/04, IV. ÚS 62/2010). Vychádzajúc z citovaného, ústavný súd konštatoval, že čl. 12 ods. 2 ústavy nemožno považovať za základné právo, ktoré podlieha samostatnej ochrane prostredníctvom inštitútu sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a preto jeho prípadné porušenie môže posudzovať len v spojení s namietaným porušením základného práva podľa čl. 47 ods. 4 ústavy.

22. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. mája 2026

Miroslav Duriš
predseda senátu